

VAN STOLKPARK KOERIER

Nieuwsblad van en voor alle bewoners van het Van Stolkpark en de Scheveningse Bosjes

14e jaargang

Uitgave van de Wijkvereniging "Van Stolkpark"

Nr 57 - september 1992

Overnemen uit de inhoud van de Van Stolkparkkoerier alleen met toestemming van de redactie, en met bronvermelding.

Het Paviljoen Klein Zorgvliet aan de Scheveningseweg rond 1839. (Coll. Prenten Gemeente Archief 's-Gravenhage)

Buitenlust, een paviljoen halfweg Scheveningen

Binnenkort zal het Shell-station, dat nu bij Madurodam ligt - als het plan wordt goedgekeurd - worden verplaatst naar het terrein tegenover het Promenade Hotel, waar nu nog een verlaten Esso-station ligt. Ter plaatse zal dat de vierde bebouwing worden. Als eerste verrees hier de

ultspanning Buitenlust. In 1828 lieten Albertus Nicolaas den Dijker en Christiaan Adam Schmidt een paviljoen bouwen, van waaruit zij 'verversingen' konden verkopen aan reizigers op weg naar Scheveningen. Over de volgende tien jaren gaat dit verhaal.

Na het vertrek van stadhouder Willem V en de oprichting van de Bataafse Republiek kort daarna raakte de ontginning van de woeste grafelijkheidssduinen in een stroomversnelling. Willem Heytfeld - de Bataafse Boer - was de eerste en bekendste erfpachter, die pogingen ondernam duingebied te ontginnen - soms met meer

dan met minder succes.

De in 1813 aangetreden koning Willem I stimuleerde de economie van Nederland waar hij kon. Zo gaf hij financiële ondersteuning aan de gemeente Den Haag voor het graven van het Kanaal naar Scheveningen, een karwei dat van 1825 tot 1858 duurde.

De gemeente Den Haag had echter bovenal dringend behoefte aan grond voor uitbreiding van de stad. Sinds 1819 was de gemeente in onderhandeling om van Domeinen de Oostduinen - gelegen ten noorden van de Scheveningseweg - over te nemen. Hoewel in 1825 de koning zijn toestemming voor overname al gegeven had treuzelde de Permanente Commissie uit het Amortisatiesyndicaat tot 28 januari 1831 met het overdragen van de grond.⁽¹⁾ Dat was bepaald niet te vroeg. Niet alleen het graven van het Kanaal had vertraging ondervonden, maar ook de aanleg van de Algemene Begraafplaats en de aanleg van de grindweg naar het Badhuis. En de weg naar het Badhuis moest er komen. In mei 1828 had Jacob Pronk vergunning gekregen om vlak achter het strand een "badhuis" te bouwen. En na de bouw van het badhuis van Pronk volgden er al snel meer badhuizen. Het baden en het gaan naar Scheveningen was 'in'.

Paviljoen Buitenlust

In die tijd werden ook plannen ontwikkeld voor de bouw van een uitspanning aan het Rond, halverwege de Scheveningseweg. De initiatiefnemers waren Albertus Nicolaas den Dijker, die in Utrecht woonde en waarschijnlijk de financiële kant verzorgde, en Christiaan Adam Schmidt, een in de Korte Poten wonende kastelein. Zij richtten zich tot Burgemeester en Wethouders van Den Haag. Op 18 juli 1828, werd hen vergunning gegeven om "tot wederopzeggens toe met een houten huis op de Scheveningscheweg te staan, teneinde aldaar ververschingen te verkoopen, mits hetzelfde daarstellende onder opzicht en met goedvinden van den Stads Fabriek, en betalende een jaarlijksche recognitie van twee centen voor ieder vierkante Ned. el gronds, welke hij (sic!) tot de bouwing van bovengemeld huis van hout, zal benodigd hebben."⁽²⁾

Kort daarna werd begonnen met de bouw van het paviljoen, dat bestond tot uit een "royale koffiekamer, twee schoone bovenkamers, alle behangen en van stookplaatsen voorzien, voorts twee dienstbodenkamers, ruime keuken, kelder, zolder en verders zeer vele gemakken".⁽³⁾ De voltooiing van het paviljoen Buitenlust was voor Den Dijker het moment zich terug te trekken; op 4 augustus 1829 verkocht hij

zijn helft in het gebouw voor f 2700 aan Schmidt.⁽⁴⁾

Een tijdgenoot, Mr. Eijssell, herinnert zich behalve het uiterlijk van het paviljoen vooral de aantrekkelijke Maaijke Doesburg, de echtgenote van Schmidt: "het gebouw met de houten kolonnades waar de knappe juffrouw Schmidt in het buffet stond".⁽⁵⁾ Het paviljoen was des zondags geopend 's middags van 1 tot 3 uur.

Schmidt zat niet stil. In maart 1830 organiseerde hij een (gemaskerd) bal. De Scheveningseweg werd die avond op zijn kosten vanaf de Tol verlicht⁽⁶⁾, en een jaar later een wedloop van 26 meisjes, 'alle behoorlijk in het wit op zijn Scheveningsch gekleed'.⁽⁷⁾

Tot de verkoop van 'ververschingen' wilden Den Dijker en Schmidt zich echter niet beperken. Op 5 september 1828 behandelden Burgemeester en Wethouders een request van Den Dijker en Schmidt voor het afstaan van "een stukje gronds in 't duin, 53 roeden benoorden het te plaatsen paviljoen".⁽⁸⁾ Gemeentesecretaris Emants, die tevens was belast met de 'zaken der fabricage' kwam vijf dagen later met 'berigt, consideratie en advies'. Het was gebleken dat Den Dijker en Schmidt een vinkebaan wilden aanleggen. Voor één jaar werd daartoe vergunning gegeven, al was het niet van harte.⁽⁹⁾

Vele malen komt de uitgifte in erfpacht op de agenda van B & W en de raad voor.⁽¹⁰⁾ Pas op 27 oktober 1834 nam de Raad een beslissing. De vertraging in de afhandeling van Schmidts verzoek werd geweten aan de onduidelijkheid die bestond over de omvang van het verlangde terrein, aangezien Schmidt 'van tijd tot tijd vermeerdering van terrein gevraagd had', en bovendien had laten weten een 'stalling' te willen bouwen. Partijen waren het nu echter eens geworden over een uitgifte in erfpacht van 99 jaar tegen een canon van f 52 per jaar. Op 3 juli 1835 overgegaan worden tot overdracht van drie stukken grond, 19.341 vierkante ellen in totaal⁽¹¹⁾: een stuk tussen de dijk en het rijpad, een stuk aan de andere zijde van de dijk en een stuk aan de overzijde van de Scheveningseweg. Deze dijken waren aangelegd tegelijk met de bestrating van de Scheveningseweg om overstuiving door stand te voorkomen. Op de dijken waren een met schelpen verhard voetgangerspad en een ruiterspad aangelegd. In de akte wordt erop gewezen dat de planten en bomen die op de terreinen staan niet beschadigd mogen worden, maar 'ten genoegen van de stad in stand moeten worden gehouden (daarop stond een boete

van het tweevoud van de schade). Schmidt moest er op toezien dat noch het rijpad en de dijk 'in de doorgang gehinderd of ontsierd worden door het plaatsen van bespannen of ledige rijtuigen, karren, kruiwagens, stalgereedschappen of mestspecien, emmers, aschhopen of door het afspoelen en schoonmaken van rijtuigen, rossen van paarden of het plaatsen van paarden zelve. Dit alles moet binnen het afschutsel van de aan de erfachter afgestane grond plaatsvinden.' Ook de bestemming van de grond werd vastgelegd: herberg, uitspanning en logement. Evenmin mag er zonder toestemming van B & W worden overgegaan tot splitsing van de percelen.

Het derde perceel mag slechts worden gebruikt voor het kweken van heesters en bloemen.

Schmidt had kort tevoren ten noordoosten van Buitenlust zijn grondgebied door op 20 maart 1835 van de scheepmaker Cornelis Dijkhuizen voor f 30 de erfacht van ruim 36 roeden bouwland over te nemen. (12) Dit terrein grensde aan het tweede perceel dat Schmidt van de gemeente in erfacht had verkregen.

Van het bouwen van de stalgebouwen waarvan Schmidt in 1834 gewaagde is het kennelijk niet meer gekomen. Eind 1837 wordt hij vermeld als kastelein in de Grootte Sociëteit te Arnhem. Op 10 februari 1838 verkopen hij en zijn echtgenote Maaijke Doesburg Buitenlust aan Z.K.H. Willem Frederik George Lodewijk Prins van Oranje, opperbevelhebber van het leger te veld (tijdens de Belgische opstand), de later koning Willem II, die ook al eigenaar was van het landgoed Sorghvliet aan de overzijde van de Scheveningseweg. (13).

Anneke Landheer-Roelants

(1) ARA, Reg. Hypotheekbewaarder 103/33.

(2) GA, Stadsbeheer, 462 (Acten 1828) no. 1707.

(3) Jaarboek Geschiedkundige Vereniging Die Haghe 1907, p. 221.

(4) GA, Protocol notaris Cornelis Johannes Schiefboom.

(5) Jaarboek Geschiedkundige Vereniging die Haghe 1907, p. 218/8.

(6) Dagblad voor 's-Gravenhage, 10 maart 1830.

(7) Dagblad voor 's-Gravenhage, 1 juli 1831.

(8) Notulen B&W, 1825, p. 484/5.

(9) Ibid., p. 499/500.

(10) In de notulen van B&W 21 sept. 1829, p. 775; notulen Gemeenteraad 14 april, 30 augustus en 27 oktober 1834.

(11) ARA, Reg. Hypotheekbewaarder 132/5, 15 september 1835.

(12) ARA, Reg. Hypotheekbewaarder 123/1, 15 april 1835.

(13) GA, protocol notaris Johannes Willem van den Bergh, 10 februari 1835; ARA, Reg. Hypotheekbewaarder 153/40, 16 februari 1835.

Over bouwen, breken en behouden

Als steeds vroeg de niet aflatende stroom bouwplannen voor het Van Stolkpark, die bij de gemeente worden ingediend, veel tijd en aandacht van de betrokken bestuursleden.

In de beide afgelopen maanden ontving de wijkvereniging weer vijftien poststukken, die daarop betrekking hadden. Elk nieuw bouwplan betekent altijd een gang naar de Dienst Bouwen en Wonen aan de Driehoekjes. Tevoren valt moeilijk in te schatten, hoe ingrijpend een plan zal zijn. Zo bleek achter de omschrijving "het veranderen en het vergroten van het schoolgebouw" een kleine vergroting van een dakopbouw voor de centrale verwarming van het VCL schuil te gaan. Van de straat af is die vergroting niet eens zichtbaar, maar toch. Op 5 augustus werd de daarvoor benodigde bouwvergunning verleend.

Het plan tot "veranderen van het kantoorgebouw", dat de MAB indiende voor Bella Vista (Van Stolkweg 16) daarentegen hield een ingrijpende wijziging van de kapverdieping van het hoofdgebouw in. Van binnenuit gezien was dat plan niet onbegrijpelijk, maar van de straat af gezien niet aanvaardbaar, vond ook de Welstandscommissie. Derhalve heeft de gemeente op 27 juli de bouwvergunning geweigerd. Inmiddels heeft de MAB op 11 augustus een gewijzigd bouwplan ingediend, waarbij de oorspronkelijke dakkapellen blijven gehandhaafd. Over de afbraak van een aangrenzende oude garage (Kanaalweg 11) is inmiddels overeenstemming bereikt tussen de MAB en de eigenaar van het buurpand (Kanaalweg 9). De Wijkvereniging heeft, volgens afspraak, harerzijds nu aan de gemeente laten weten, dat ook wij geen bezwaar hebben.

Iets verder aan de Van Stolkweg (nr. 12a) ligt Thera. Dit pand heeft de laatste jaren een kwijnend bestaand geleid, het stond leeg en viel ten prooi aan vandalisme. Inmiddels is het geheel opgeknapt. Er kwam in de voortuin een bord "Te huur: luxe kantoor + appartement". Dit nu is in strijd met het bestemmingsplan, dat dit pand een woonbestemming geeft. Hooguit is kantoor aan huis toegestaan. Wij hebben dit aan de gemeente doorgegeven, en de toezegging gekregen, dat met ons bezwaar rekening zal worden gehouden.

Aan de Parkweg zijn drie panden in gebruik bij de Franse school. Zoals bekend gaat deze instelling de wijk verlaten, de nieuwe locatie

ligt aan de Scheveningseweg. De nieuwe school komt in de plaats van het complex "Op Gouden Wieken"; bouwvergunning is op 14 juli afgegeven. De verhuizing zal voor het begin van het schooljaar 1994-1995 plaatsvinden. De herbesteding van de drie panden aan de Parkweg heeft al onze aandacht.

Over de Parkweg verder gaan we naar het ongebruikte Esso-benzinestation tegenover het Promenade Hotel. Het is de bedoeling dat het Shell-benzinestation bij Madurodam naar deze plaats verhuist. Er komt dan ook een rechtstreekse toegang vanaf de Teldersweg, waarvoor enkele bomen moeten verdwijnen. Het wordt een vrij groot station met 8 opstelplaatsen bij 12 pompen. Aan de overkant komt een (ondergrondse) LPG-tank. Wij hebben de gemeente gevraagd achter het station om langs de Scheveningseweg een extra fietspad aan te leggen, zodat fietsers de wijk gemakkelijker kunnen verlaten en in komen. Daarvoor bleek helaas de benodigde ruimte ter plaats niet beschikbaar. Verder hebben wij gevraagd het hek rond de plaats, waar de LPG-tank komt te liggen, in een gedekte, bij het groen passende kleur, te schilderen. Op 6 augustus is het bouwplan in de Welstandscommissie besproken en aangehouden, omdat de inpassing in de beplanting niet voldoende zorgvuldig had plaatsgevonden. Shell zal nu een groenplan indienen, dat de instemming van de sector Groen van de dienst Stadsbeheer moet hebben.

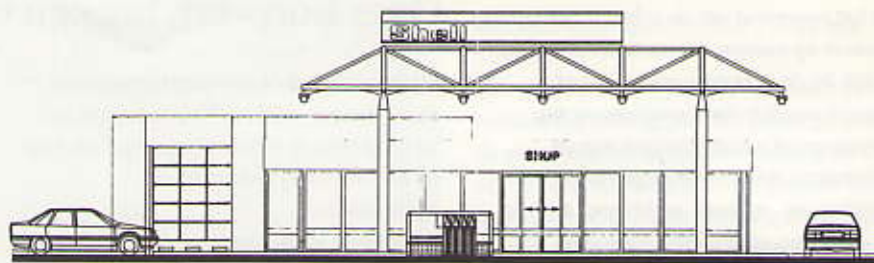
We gaan nu naar de Hogeweg. De zeer ingrijpende verbouwing van de villa op nr. 8 is inmiddels vrijwel voltooid. Alleen het beeldbepalende tuinhok moet, zoals door de gemeente met de eigenaar is besproken, nog worden herplaatst. Dat wacht op de bouw van de achter het huis te bouwen garage, waarvoor op 19 juni bouwvergunning is afgegeven, nadat een eerder plan dat niet in overeenstemming was met de bouwvoorschriften, was afgewezen.

Het sterk beeldbepalende Villa Catherina (Parkweg 27), voorheen bij de notarissen in gebruik, is gehuurd door CAK/AWBZ, dat zich vorig jaar al op Duinweg 20-22 had gevestigd. Parkweg 27 krijgt een mooie opknappbeurt. Ook de tuin en de erfafscheiding zullen ongetwijfeld een beter aanzien krijgen.

Tot slot van onze ronde door de wijk nog even naar Duinweg 18. Op onze brief aan burgemeester en wethouders van 8 april

1992 over de voor ons niet aanvaardbare gang van zaken bij de behandeling door de Dienst Bouwen en de Welstandcommissie van het plan dat Sandhaghe indiende voor een uitbreiding van de tweede verdieping, ontvingen wij een weinig bevredigend antwoord. Na een beschouwing over het verband tussen het bouwplan en het bestemmingsplan, constateert de gemeente vervolgens zelf, dat de dakopbouw bepaald niet gelukkig is. Daarbij blijft het in de brief. Geen woord over de gang van zaken bij de behandeling van het bouwplan, terwijl dat toch ook een hoofdpunt van onze brief was.

Over de eveneens aan de Duinweg gelegen Iraanse ambassade valt nog te melden, dat

Het nieuwe benzinestation aan de Van Stolkweg.

de gemeente op 17 juli 1992 alsnog afwijzend beschikte op het verzoek van de ambassade om bouwvergunning om Villa Vrederust (Duinweg 24) te veranderen en te vergroten. Wat daarvan de diepere betekenis is hebben wij nog niet kunnen achterhalen. Alle werkzaamheden werden

zonder vergunning en in strijd met het bestemmingsplan al twee jaar geleden uitgevoerd. Ons protest daartegen bij de gemeente en bij de ambassade kon dat niet verhinderen.

Jan van Rijckevorsel

Madurodam en de Scheveningse Bosjes

Zoals in de vorige Van Stolkparkkoerier al was aangekondigd, moest het architectenbureau Kuiper Compagnons vóór 1 juli bij de gemeente bouwvergunning aanvragen voor het definitieve ontwerp voor het nieuwe Madurodam. Dit is inderdaad gebeurd.

Enkele dagen eerder werd de bouw-aanvraag voor het oude plan van de architecten Zwarts en Jansma ingetrokken. Tevoren werd op ons verzoek op 26 mei een samenspraak van de GSBO-werkgroep Scheveningse Bosjes, Kuiper Compagnons en Madurodam gehouden om de ontwerpers van de nieuwe miniatuurstad nog eens nadrukkelijk te confronteren met de wensen, die bij bewoners en natuurbescherming leven. Dit overleg leidde tot twee belangrijke verbeteringen in het definitieve ontwerp. Dit bleek, toen de architecten op 1 juli voor hetzelfde gezelschap, dat op 26 mei bijeen was, een toelichting gaven op hun definitieve ontwerp. De belangrijkste verbetering was, dat van de 6000 vierkante meter bos, die Madurodam maximaal mocht gebruiken voor de uitbreiding, er maar 4000 vierkante meter daadwerkelijk zullen verdwijnen. Verder verdwijnt de parkeerruimte aan de Haringkade, waardoor het groene karakter van de miniatuurstad naar de waterkant verstevigd kan worden. Mede hierdoor zal straks in de Scheveningse Bosjes ongeveer 800 vierkante meter oppervlakte groen minder zijn dan nu het geval is. Doordat het autoverkeer langs de Haringkade verdwijnt, wordt ook de wandelen fietsroute, die daar gehandhaafd wordt, veiliger. Op 20 augustus heeft de Wel-

standscommissie zich op 20 augustus voor de eerste maal over de plannen gebogen en zich in grote lijnen akkoord verklaard. Intussen is ook de voorlichtingsavond, die de gemeente voor alle omwonenden op 23 augustus zou houden, al achter de rug, maar de belangrijkste bijeenkomst moet dan nog komen. De avond voorzag in een behoefte: er was een grote opkomst, ook uit de andere wijken en er werden veel vragen gesteld. Duidelijk werd, dat de mondeling gedane toezeggingen rond de afsluiting van de open afritten van het Hubertusviaduct aan de kant van de Scheveningse bosjes voor velen niet voldoende waren: zij zullen in het bestemmingsplan Scheveningse Bosjes moeten worden vastgelegd om onnodige bezwaarschriftprocedures te voorkomen. Vooral de onverhoeds gepresenteerde plannen voor de uitbreiding van de Algemene Begraafplaats met een condolancegebouw en een asverstrooiingsveld in de driehoek Koninginnegracht - Aletta Jacobsweg - Algemene Begraafplaats kregen het - hoewel zij pas op een vergevorderd uur konden worden besproken - zwaar te verduren. Men vond het te gek, dat deze hele driehoek voor het publiek zou moeten worden afgesloten, alleen omdat daar af en toe as van overleden medeburgers verstrooid moet worden. "Dat moet toch echt anders kunnen.", was de kern van het betoog van alle sprekers. Wethouder Peter Noordanus - die de avond leidde - bleek zich dat ook wel te kunnen voorstellen. Hij deed de toezegging het plan nog eens met zijn collega Van der Putten te zullen bespreken en daarover vóór 23 september verslag te doen.

Op woensdagavond 23 september zal

namelijk de belangrijkste bijeenkomst voor het behoud van de Scheveningse Bosjes worden gehouden. Dan zullen de raadsleden in een gezamenlijke vergadering van de bij het plan betrokken Raadscommissies zich moeten uitspreken over het bestemmingsplan Scheveningse bosjes en de daarin verwerkte plannen voor Madurodam, de Algemene Begraafplaats, het benzinestation aan de Van Stolkweg en een Minangkabaus huis bij de Waterpartij. Wij rekenen graag op een grote opkomst van bewoners van het Van Stolkpark op woensdag 23 september, om half acht 's avonds aan de Groenmarkt.

Mr. Ton Landheer,
voorzitter

Noteert u vast in uw agenda:

Algemene ledenvergadering

maandag 2 november,

20 uur in het VCL, Van Stolkweg 35.

Na de pauze zal Ir. J. 't Hart, hoofd van de hoofdafdeling Monumentenzorg, spreken over Monumenten in het Van Stolkpark.

Nadere bijzonderheden zullen in een huis-aan-huis te verspreiden agenda worden vermeld.

Jaarverslag 1991

Ook dit jaar vormde het behoud van de Scheveningse Bosjes een belangrijke bron van zorg voor de wijkvereniging. Op de Raadscommissievergadering van 13 maart zag het er somber uit: de aanleg van de sneltram langs de Teldersweg was weliswaar (voorlopig) van de baan, maar aantasting door de uitbreidingen van Algemene Begraafplaats en Madurodam stond nog steeds in het ontwerp bestemmingsplan Scheveningse Bosjes. Gelukkig werd dit plan, onder druk van de bewonersorganisaties in de omliggende wijken en de natuurbeschermingsorganisaties, alsmede ingezonden stukken in de dagbladen na overleg tussen de Gemeente en Madurodam teruggetrokken. Na samenspraak tussen het gemeentebestuur, Madurodam en de eerder genoemde organisaties werd overeenstemming bereikt over uitgangspunten voor een minder ingrijpend plan. Daarbij werd uitgegaan van hoogstens 6.000 m² te kappen bos tegenover aanvankelijk 24.000 m². Punten van aandacht zijn daarbij, behalve het behoud van een maximaal oppervlakte bosjes: het afsluiten van de open afrit van het Hubertusviaduct, de verplaatsing van het benzinestation, het aanzien van de Haringkade na bebouwing, het behoud van fietspaden en de verkeersveiligheid.

Het aanstellen van een stadsdeelchef Scheveningen bij de Dienst Stadsbeheer gaf een nieuwe impuls aan het overleg over het beheer van de openbare ruimte en het verkeer, waarvan de resultaten hopelijk het komende jaar zichtbaar zullen worden. Naar aanleiding van klachten van bewoners werd vooral aandacht besteed aan bestrijding van vervuiling rond de scholen (in samenwerking met het VCL), en mogelijke snelheidsbeperkende maatregelen. Het bestuur maakte op zeer plezierige wijze kennis met de staddeelchef Scheveningen bij de Dienst Stadsbeheer, mevrouw A. Coemaet-Kalmijn.

Wat bouwen, breken en behouden betreft zijn de resultaten van de noeste werk- en waakzaamheid van de wijkvereniging zoals altijd wisselend: soms kon aantasting van gebouwen en tuinen worden voorkomen (uitbouw en voortuin Duinweg 20-22, hek Van Stolkweg 31), in andere gevallen was er sprake van een achteruitgang (Duinweg 18 en 24).

Een belangrijke verandering dit jaar was de wijziging van de statuten van de Wijkver-

eniging "Van Stolkpark" en de oprichting van de Stichting Vrienden van het "Van Stolkpark", dit mede om een gescheiden verantwoording van het gemeentelijk subsidie en de bijdragen van bewoners te verwezenlijken. Door de statutenwijziging werd het ook mogelijk het bestuur uit te breiden, en kon mevrouw Drs. H. Farkas-Teekens die ons al een tijd ondersteunde ook officieel tot het bestuur toetreden.

De wijkvereniging ontving van de jury van de Hein Roethofprijs een bonussubsidie voor de wijkbeveiliging in het Van Stolkpark.

De prettige samenwerking met onze wijkagent, de heer C. Lookman, werd voortgezet.

Het bestuur vergaderde in het verslagjaar zeven maal. Er vonden drie ledenvergaderingen plaats. Na afloop daarvan gaf in het voorjaar onze stadsecoloog, de heer J. Mennema, een boeiende uiteenzetting gaf over "Stadsecologie aan het werk in en om het Van Stolkpark", en in het najaar gaven de heren J.W. den Boer (Gemeentelijke Dienst Ruimtelijke en Economische Ontwikkeling) en F.W. Gossink (Miniatuurstad Madurodam) een heldere toelichting op de laatste ontwikkelingen rond Madurodam.

Voor de trouwe lezers van de Koerier zal dit verslag weinig nieuws te bieden hebben, omdat in het wijkblad de activiteiten van de wijkvereniging voortreffelijk worden weergegeven, evenals tal van andere wetenswaardigheden over het wel en wee van het Van Stolkpark, nu en in het verleden. De Koerier verscheen in 1991 vier maal. Mevrouw A.E.M. Landheer-Roelants en de andere leden van de redactie verdienen alle lof voor het vele werk dat zij hiervoor verrichtten.

Caroline de Jong-Boon

Monumenten- bescherming

In haar vergadering van 18 juni 1992 heeft de Gemeenteraad besloten de ministerie van WVC te adviseren de volgende panden in het Van Stolkpark in te schrijven in het register van rijksmonumenten:

Hogeweg 2, 8, 16 en 18

Parkweg 5, 7, 9a, 12 en 14

Prof. P.S. Gerbrandyweg 2

Van Stolkweg 2, 5, 7, 22, 23, 24, 29a en 30.

Dit besluit is een uitvloeisel van het Monumenten-Selectie-Project (MSP), een van rijkswege gestart landelijk project voor de selectie en registratie van te beschermen jongere monumenten en stadsgezichten. In overleg met de Rijksdienst voor de Monumentenzorg werden in totaal 372 Haagse panden uit de periode 1850-1940 voorgesteld voor inschrijving in het rijksregister van beschermde monumenten. Behalve om de hierboven al genoemde panden gaat het in het Van Stolkweg ook nog om de panden Parkweg 46, Van Stolkweg 4, 6 en 7a. Zij zullen in een tweede fase in de gemeenteraad aan de orde komen. Met eigenaren en zakelijke belanghebbenden is of wordt momenteel overleg gevoerd over deze plaatsingsvoorstellen.

De selectie heeft plaatsgevonden op grond van scherpe criteria die door het rijk zijn vastgesteld. Hierbij is gelet op de cultuurhistorische en architectuurhistorische waarde, gaafheid, herkenbaarheid en zeldzaamheidswaarde. Er zijn in het Van Stolkpark nog veel meer herenhuizen en villa's uit de eerste jaren die mede het bijzondere karakter van de wijk bepalen, maar die vooral architectuurhistorisch van minder betekenis worden geacht. De bijzondere historische waarde en samenhang van de bebouwing in onze tijd is uitvoerig beschreven en gedocumenteerd in het boek "Monumenten Inventarisatie Project Den Haag 1850-1940". Hierin is het Van Stolkpark ook aangeduid als te mogelijk beschermen stadsgezicht. Van gemeentewege wordt nu gewerkt aan de voorbereiding van een raadsbesluit om aan de minister van WVC te adviseren het Van Stolkpark in te schrijven in het rijksregister van te beschermen stadsgezichten. Tijdens de najaarsvergadering op 2 november zal daarover uitgebreid informatie worden gegeven. Ook zullen dan vragen over de gevolgen van zo'n besluit kunnen worden beantwoord.

30 km/u gebied in het Van Stolkpark

In nauw overleg met het bestuur van de Wijkvereniging "Van Stolkpark" heeft de dienst Stadsbeheer een plan opgesteld om te komen tot een 30 km/u gebied in het Van Stolkpark.

Aanleiding daartoe waren de klachten van de bewoners over automobilisten die te snel reden over de bochtige wegen. Het rijden van 50 km is al te snel in een woonwijk, zeker als er kwetsbare groepen als ouderen, gehandicapten, scholieren en fietsers als medeweggebruikers aanwezig zijn. Binnen het gebied waar een maximale snelheid van 30 km per uur zal worden toegestaan zullen op verschillende plaatsen op een zekere afstand van elkaar verkeersdrempels worden aangelegd. Voor het Van Stolkpark zijn dat er negentien, die op het kaartje gestippeld aangegeven zijn. Voorafgaand aan een definitieve beslissing zijn huis aan huis bij de bewoners en gebruikers van het binnen het gebied gelegen wegen enquêteformulieren gezonden, die binnen zes weken na verspreiding van de brief (24 juli) geretourneerd moesten worden. Bij het ter perse gaan van deze Koerier was de grens van 30% teruggezonden enquêteformulieren ruim overschreden. Bijna alle inzenders betoonden zich positief over de proef. De dienst Stadsbeheer zal waarschijnlijk dit jaar nog aan de slag kunnen gaan met uitvoering van de werkzaamheden.

De 19 drempels zijn gepland op de volgende plaatsen:

- Van Stolkweg op de splitsing met de Hogeweg en ter hoogte van de nrs. 9,15b, 23 en voor het VCL;
- Hogeweg voor de splitsing met de Parkweg en ter hoogte van de nrs. 4 en 14;
- Parkweg ter hoogte van de nrs. 3, 13 en 21;
- Duinweg aan de kant van de Waterpartij voor het pleintje bij Sandhaghe, bij de inrit naar de kliniek van Sandhaghe, bij Duinrust, op de hoek van de Parkweg en bij de kruising met de Professor Gerbrandyweg;
- Professor Gerbrandyweg op de kruising met de Duinweg en ter hoogte van nr. 15 en na de kruising met de Belvedèreweg;
- Belvedèreweg ter hoogte van nr. 21 en ter hoogte van nr. 9.

De wandeling met de boswachters

Versterkt door het nuttigen van brownies en koffie of olierbloesemlimonade, vertrok een select gezelschap wijkbewoners op 27 juni met twee sympathieke boswachters, Ellen en Rinus, het Belvédèreduin in.

Hoewel het naast de deur ligt, viel er voor menigeen nog veel te ontdekken over alles wat groeit en bloeit in dit fraaie "duinstruweel". Wat de bomen betreft, bijvoorbeeld het onderscheid tussen sparren en larix door het aantal naalden, het verschil tussen zotner- en winterik, de aanwezigheid van een fraaie vederesdoorn, ongetwijfeld aangeplant omdat deze normaal alleen verder binnenslands voorkomt, en de talrijke andere "gewone" esdoorns die als "exoten" door de Dienst Stadsbeheer te vuur en te zwaard bestreden worden. Op het droge grasland groeit veel smalle weegbree, poed bestand tegen betreding, en ook biggekruid en hazepootje.

De wortels van het nagelkruid werden vroeger wel gebruikt in de plaats van kruidnagel, en bijvoet als middel tegen pijn aan de voeten.

Een vlaamse gaai heeft vlak boven de Belvedèreweg genesteld, de zijtjaf zingt eentonig zijn naam, zanglijstersgebruiken aambeeldjes (=stenen) om slakjes op stuk te slaan. De ijl woont hier niet meer, hoewel er wel regelmatig een het duin bezoekt. Eekhoorns zijn er wel, maar roonden zich niet tijdens de wandeling.

We hoorden over de taken van de boswachters: het bestrijden van heuse "stropers" van konijnen en vis, toezicht op fietsers en niet-aangelijnde honden, en ook voorlichting, zoals die waarvan wij tijdens de wandeling hebben mogen genieten. Uiterst nuttig allemaal, en het is zeker jammer dat het aantal boswachters is teruggebracht van dertig tot een luttel elftal, waardoor de resterenden een wel erg groot areaal moeten bestrijken.

Caroline de Jong-Boon

Reiniging

Op 5 oktober gaat het dan echt beginnen. Dan zal ook op Scheveningen het huisvuil gescheiden worden opgehaald. Daarover berichtten wij u al in de vorige Koerier.

Van de mogelijkheid eens in de vier weken papier buiten te zetten is door veel bewoners van het Van Stolkpark al gebruik gemaakt. Het resterende huisvuil zal moeten worden gescheiden in GFT (groente-, fruit- en tuinafval), chemisch afval en 'gewoon' afval. Tussen 5 en 22 september zal bij ieder huishouden een groene biobak en een grijze chemobox worden bezorgd. Voor het restafval kan men gebruik blijven maken van de huisvuilzak (of minicontainer).

Er komt ook wijziging in het inzamelen van ons afval. Op één dag het GFT, op de andere de rest, behalve het chemisch afval. Eind september zal een huisvuilkalender verspreid worden, zodat we precies weten wanneer welk soort huisvuil kan worden aangeboden.

De veeg- en ophaaldiensten gaan nu de werkzaamheden coördineren. Dat belooft een veel schonere wijk, omdat zwerfvuil minder kans krijgt te blijven liggen nadat de ophaaldienst is langs geweest.

Tuinkeuringen

De Tuinkeuringscommissie van de afdeling Den Haag van de KNTP (Koninklijke Maatschappij Tuinbouw en Plantkunde) heeft zich de

afgelopen winter bezonnen over de wijze waarop tot nu toe de tuinkeuringen in Den Haag geschieden.

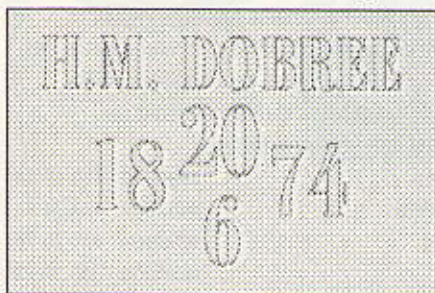
Bij een enquête onder de tuinkeurders zijn veel ideeën en voorstellen voor tuinkeuringen-nieuwe stijl op tafel gekomen. Bij de opzet van de tuinkeuringen-nieuwe stijl zullen niet zoals tot nu toe gebruikelijk alle tuinen in Den Haag elk jaar gekeurd worden, maar eens in de twee jaar moeten in principe alle tuinen in Den Haag aan de beurt kunnen komen.

De keurders zullen in de toekomst de tuinen twee maal beoordelen: in de eerste helft van mei en half augustus. De algemene indruk van de tuin, de keuze van het plantensortiment en de mate waarin een tuin wordt onderhouden zullen zwaar tellen bij de beoordeling.

De afgelopen zomer was het Van Stolkpark niet bij de tuinkeuringen betrokken. Dat zal het volgend jaar wel weer het geval zijn.

Onthulling 'eerste steen' Van Stolkzicht

Op 25 juni werd door Anneke Landheer-Roelants op feestelijke wijze de laatste steen onthuld bij de Résidence Van Stolkzicht, Kanaalweg 7.

De eerste steen uit 1874

Van Stolkzicht werd enkele jaren geleden gebouwd ter plaatse van een koetshuis op de hoek van Kanaalweg en Kanaalweggetje, naast de twee identieke huisjes die het jaar tevoren door Willem Heytveld waren gebouwd.

Het koetshuis werd gebouwd voor de Rotterdamse wethouder Cornelis Eliza Viruly, die op 1 april 1874 aan de Oude Scheveningseweg 31 voor f 50.000 een 'villa bestaande uit herenhuis en tuin' had gekocht. Enkele weken daarna - op 6 mei - kocht hij van Thomas van Stolk voor f 1152 een terrein van 384 vierkante meter aan de Kanaalweg, om daar een koetshuis te laten

bouwen, bestaande uit ruimten voor een koets, paarden, een hooizolder, en daarboven een woning. Op 20 juni 1874 liet hij zijn vijftientigjarige nichtje Harriet Maude Dobree de eerste steen leggen. Bij de sloop van dit koetshuis in 1989 werd de 'eerste steen' zorgvuldig verwijderd en bewaard. De fraaie steen van wit marmer is nu schoongemaakt en wel terug van weggeweest ingemetseld naast de voordeur van Résidence Van Stolkzicht.

Boeken

Brieven van Aletta H. Jacobs aan de familie Broese van Groenou, door Inge de Wilde.

Van 1908 tot aan haar dood in 1929 onderhield Dr. Aletta Jacobs innig contact met de in Hej Mo Nia, Parkweg 9a, wonende familie Broese van Groenou, vader, moeder en hun zeven kinderen. In die periode ontwikkelde zich in de gehele wereld een drang om vrede te bevorderen. Vele vrouwen zetten zich in om de positie van de vrouw, zowel in persoonlijke ontplooiing als in arbeidsomstandigheden en rechten van vrouwen in het algemeen te verbeteren. Een van de meest bekende vrouwen die een deel van hun leven daaraan besteden was Aletta Jacobs (1854-1929). Zij studeerde van 1871 tot 1878 geneeskunde aan de Rijksuniversiteit te Groningen en vestigde zich na haar studie als arts in Amsterdam. In de Jordaan hield ze gratis spreekuren voor arbeidstersvrouwen.

Vanaf het moment dat Aletta Jacobs in 1908 kennismakte met enkele dochters van de zeer idealistische Wolter Broese onderhield ze met de Broeses van Groenou een hechte band. Zo hecht, dat zij zich welhaast een deel van dat gezin voelde.

Inge de Wilde heeft een selectie gemaakt van de 80 brieven die van de correspondentie van Aletta Jacobs met o.a. Mien van Wulfften Palthe-Broese van Groenou en Miel Coops-Broese van Groenou bewaard gebleven zijn. Terecht is veel aandacht besteed aan de congressen die Aletta Jacobs in de loop der jaren bijwoonde.

Het door de Walburg pers uitgegeven boekje kost f 24,50 en is in iedere boekhandel te koop.

Haags groen, zicht op nu en toen, door Lex Dalen Gilhuys.

In de gemeente Den Haag is het groen een belangrijk element in de bepaling van de leefbaarheid. Den Haag - ontstaan rond het Binnenhof - is van meet af aan gezegend geweest met veel groen. In de loop der tijd is er steeds aan het groen geknabbeld om een allesoverheersende behoefte aan eigen woon- en leefruimte voor de mens te bevredigen. Het groen moest plaats maken voor huizen. Wat er overbleef werd 'park'. In het boekje 'Haags groen, zicht op nu en toen' is ruim aandacht besteed aan het groen dat Den Haag (nog) kenmerkt. Zonder groen zou Den Haag Den Haag niet meer zijn.

In een vijftientigtal verhalen geeft Lex Dalen Gilhuys een karakteristiek beeld van groengebieden, in hun wording en in huidige toestand. Zo komen natuurlijk het Voorhout en het Haagse Bos, maar ook Clingendael en niet te vergeten de Scheveningse Bosjes aan de beurt. Een deel van de artikelen is aardig geïllustreerd. Dit onder auspiciën van de Algemene Vereniging voor Natuurbescherming gepubliceerde pleidooi voor het behoud van het groen is door de uitgeverij Bzztòh uitgegeven. De aanschafprijs van het boek is f 19,90.

De joodse begraafplaats aan de Scheveningseweg in Den Haag

In september 1992 zal in de VOM-reeks een publikatie verschijnen over de in 1694 aangelegde joodse begraafplaats, die gelegen is aan de rand van de Scheveningse Bosjes. In deze uitgave worden de geschiedenis van de begraafplaats, de aanwezige grafstenen en de joodse

begraafnisrituelen, de Stichting tot Instandhouding, de restauratie en de ecologische waarde van de begraafplaats belicht. Tevens is er een hoofdstuk gewijd aan het beschermen en restaureren van andere joodse begraafplaatsen in Nederland.

Het 108 bladzijden grote, met 150 foto's geïllustreerde boek kost f 26,50.

Natuur en Milieu

*Daar ging alweer een stukje groen
Voor een plein met bomen
Zijn de laatste minuten geteld
De bomen worden geveld
Opdat er woningbouw komen kan
De buurt trachtte
de gemeente te bepraten
Maar zij kon uitvoering niet nalaten*

*Ziet de natuur om u heen
De grond bezaaid met mos
De bomen getooid met groen
In 't Scheveningse Bos
Ziet in een tuin
De bijen vliegen van knop tot knop
De vogeltjes vliegen van top tot top
Hoor hen op een goed moment fluiten
En ziet hoe de guiten
Voorbijtrekken aan 't blauwe firmament*

*De zee bruist
Zij is enigszins vervuild
Hooft dichtbij en in een schelp
Het golvenkoor
ziet vanaf de Lage Zeekant
Over het strand
en de zee
Ziet hoe de zon haar lichtval hanteert
Ziet hoe haar lichtval contrasteert
Ziet hoe 't blauwe water
het grijze omarmt
Zie hoe de zon
de mensen verwarmt*

*Wij roepen u, Nederland
Wees zuinig met uw natuur
Zij is reeds eeuwenoud
Dus zorgt voor behoud!*

A.J.G. Landheer

Wat staat er in deze Koerier?

30 km/u-gebied in het Van Stolkpark	30
Babysitters	32
Boeken	31
Madurodam en Scheveningse Bosjes	28
Buitenlust, een paviljoen halfweg Scheveningen	25
Jaarverslag 1991	29
Ledenvergadering 2 november	28
Monumentenbescherming	29
Natuur en Milieu	31
Onthulling eerste steen 'Van Stolkzicht'	31
Over bouwen, breken en behouden	27
Reiniging	30
Tuinkeuringen	30
Wandelen met de boswachter	30
Wijkvereniging "Van Stolkpark"	32

Babysitters

Minimum tarieven zijn:

f 4,- per uur van 19.00-24.00 uur, f 5,- per uur vóór 19.00 uur (dus overdag) en ná 24.00 uur.

Als een babysitter blijft slapen, dan wordt het tarief berekend tot het moment van thuiskomst van de ouders. Het is noodzakelijk gebleken beide partijen erop te wijzen, dat er duidelijke afspraken moeten zijn over de tijd van thuiskomst en over het al dan niet ontvangen van bezoek tijdens het babysitten. Het is voor iedereen prettiger dit van te voren goed te regelen.

Aan dit nummer werkte mee:

Caroline de Jong-Boon, Andries Landheer,
Ton Landheer,
Anneke Landheer-Roelants en
Jan van Rijckevorsel

Een das met een kikker

Ze zijn er in blauw, groen en wijnrood: dassen, shawls, chokers en butterflies van het Van Stolkpark. Afgehaald bij het contactadres kosten ze: dassen f 22,50, shawls en chokers en butterflies f 25,-, en pochettes f 12,50 per stuk.

Bent u al vriend of vriendin van het Van Stolkpark?

Het bestuur van de Wijkvereniging "Van Stolkpark" doet al hetgeen in haar vermogen ligt voor een goed woon- en leefklimaat, ook in uw belang. U kunt de wijkvereniging steunen door vriend te worden.

U kunt vriend of vriendin worden door een bedrag van tenminste f 20,- per jaar over te maken naar postrekening 288 71 32 ten name van de Stichting Vrienden van het Van Stolkpark.

Als u buiten het Van Stolkpark woont, en op de hoogte wilt blijven van het wel en wee in het Van Stolkpark, kunt u als donateur de Van Stolkparkkoerier over de post toegezonden krijgen na overschrijving van f 20,- naar postrekening 288 71 32.

Wijkvereniging 'Van Stolkpark'

Contact- en correspondentie-adres:
Prof. P.S. Gerbrandyweg 3
telefoon 354 12 96

Bestuur:

Voorzitter:
Mr. T. Landheer
Prof. P.S. Gerbrandyweg 3
telefoon 354 12 96

Ondervoorzitter:
Mw. Drs. H. Farkas-Teekens
Prof. P.S. Gerbrandyweg 123
telefoon 350 36 46

Secretaris:
Mw. Drs. J.C. de Jong-Boon
Belvédèreweg 13
telefoon 351 42 19

Penningmeester:
J.A. Kusters
Belvédèreweg 17
telefoon 352 33 94

Leden:
Mw. D.G.F. Jöbssis-Stomp
Prof. P.S. Gerbrandyweg 121
telefoon 352 40 65
R. de Jong
Van Stolkweg 27f
telefoon 352 31 17
R.P. Luijter
Kanaalweg 27
telefoon 354 13 13
Jhr. Mr. J.J.M.M. van Rijckevorsel
Duinweg 10
telefoon 352 50 54

Stichting Buurtpreventie Van Stolkpark:

Voorzitter:
R. de Jong
Van Stolkweg 27f
telefoon 352 31 17

Secretaris/penningmeester:
Drs. L.P.M. Zijerveld
Van Stolkweg 20a
telefoon 355 47 88

Residentie Bewaking:
telefoon 381 85 78

Van Stolkparkkoerier:

Eindredacteur:
Anneke Landheer-Roelants

Verspreiding:
Rob Luijter
Kanaalweg 27
telefoon 354 13 13

Burenhulp:

Wijkhoofd:
Mw. E.M. Braat-van Pelt
telefoon 354 52 04

Plv. wijkhoofd:
Mw. D.G.F. Jöbssis-Stomp
telefoon 352 40 65

Stadsdeelkantoor Scheveningen:
Duinstraat 10
telefoon 353 56 00

Stadsdeelcoördinator:
Mw. I. van der Meer
telefoon 353 56 00

Stadsdeelchef Stadsbeheer:
Mw. A. Coemaet-Kalmijn
telefoon 353 56 52

Wijkcontactambtenaar:
Mw. R.H.K. Schliessler-Ramdhani
telefoon 353 53 64

Wijkagent:
C. Lookman
Politiebureau Nieuwe Parklaan
telefoon 310 30 56/310 30 52

Rayonagent:
F. de Ruiter
Politiebureau Nieuwe Parklaan
telefoon 310 30 38/310 30 52

